

Na podporu bydlení dalo MPSV za pět let skoro 60 miliard korun. Problém sociálního vyloučení se však prohluboval

Tisková zpráva ke KA č. 17/02 – 19. 3. 2018

Nejvyšší kontrolní úřad se zaměřil na podporu bydlení nízkopříjmových či jinak ohrožených skupin obyvatel v letech 2012 až 2017. Kontroloři prověřili několik nástrojů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), Úřadu práce a Úřadu vlády na podporu bydlení - konkrétně sociální práci, sociální služby, příspěvek a doplatek na bydlení a podporu lokalit při řešení sociálního vyloučení. NKÚ při kontrole posuzoval hlavně to, jak jsou tyto nástroje nastaveny a jestli a jak přispěly k plnění cílů politiky sociálního začleňování a k řešení příčin sociálního vyloučení nebo ohrožení sociálním vyloučením. Kontrola odhalila jak nedostatky v systému podpory bydlení, tak i v nastavení jednotlivých nástrojů. Dopady těchto nástrojů navíc MPSV nevyhodnocovalo.

Stávající podpora v oblasti bydlení zahrnuje množství jednotlivých nástrojů, které má v kompetenci řada subjektů státní správy i samosprávy. Pomoc ze strany jednotlivých subjektů působí v řadě případů na klienta izolovaně a bez vzájemné provázanosti.

Podobné je to i s kontrolovanými nástroji. Kontrola totiž ukázala, že ne vždy jsou provázány i ty nástroje, které spadají pod jeden resort, v tomto případě MPSV. Jde například o příspěvek na bydlení a sociální práci, kdy sociální pracovník nemá přehled, kdo v dané lokalitě pobírá příspěvek na bydlení a nemůže vyhodnotit, zdali by v určitých případech nebyla vhodná jeho pomoc. NKÚ vyhodnotil, že kontrolované nástroje mohou pomoci řešit příčiny sociálního vyloučení nebo ohrožení sociálním vyloučením tehdy, pokud se změní systém podpory sociálního bydlení a jejich působení bude maximálně provázáno. Změnu měl přinést zákon o sociálním bydlení. Ten ale dosud nebyl přijat.

NKÚ také zjistil, že v letech 2012 až 2016 vyplatilo MPSV v rámci kontrolovaných nástrojů na podporu bydlení skoro 60 miliard korun. Množství vyplacených peněz rostlo – v roce 2012 MPSV rozdělilo více než osm miliard korun, v roce 2016 to bylo už přibližně 13,7 miliardy korun. I přes takto velký objem peněz vzrostl počet sociálně vyloučených lokalit. V roce 2006 v České republice existovalo 310 těchto lokalit, ve kterých žilo 80 tisíc lidí. V roce 2015 šlo už o více než 600 sociálně vyloučených lokalit se 115 tisíci obyvateli.

Nástroji, skrze které MPSV rozdělilo většinu peněz určených na podporu bydlení, jsou příspěvek a doplatek na bydlení. V letech 2012 až 2016 rozdělil resort na obou těchto podporách 54,3 miliard korun. Celkový objem vyplacených peněz vzrostl ze 7,4 miliardy korun v roce 2012 na 12,2 miliardy korun v roce 2016, tedy o 65 procent. Tyto podpory snižují množství lidí ohrožených chudobou, příčinu problému řešit nepomáhají. Z kontroly vyplynulo, že ani jedna z těchto dávek příjemce nemotivuje - osoba bez příjmů dostává více než osoba s určitými příjmy, zároveň příspěvek a doplatek na bydlení stát vyplácí po neomezenou dobu. V neposlední řadě se ukázalo, že stále existují možnosti, jak v rámci této pomoci čerpat více peněz, než na kolik by měl mít příjemce skutečně nárok.

Dalším nástrojem, který má pomoci řešit bytovou nouzi občanů, je sociální práce. Pro sociální pracovníky Úřadu práce a sociální pracovníky obecních úřadů nejsou jednoznačně rozděleny kompetence. Zákon neříká, za jaké situace má s klientem pracovat ten který pracovník a neřeší ani rozsah, jaký by tato práce měla mít. Od roku 2012 MPSV připravuje zákon o sociálních pracovnících. Ani ten nebyl dosud přijat.

Na podporu sociální práce MPSV v letech 2015 a 2016 rozdělilo krajům a obcím i účelové dotace ve výši 550 milionů korun, a to hlavně proto, aby se zvýšil počet sociálních pracovníků. Množství pracovníků se ale nezvýšilo, stále jich bylo zhruba 1 500, což nepředstavuje ani třetinu z optimálního počtu. Ten si MPSV stanovilo přibližně na 5 200.

Na podporu sociálních služeb pak MPSV v letech 2012 až 2016 vyplatilo celkem 4,3 miliardy korun. Dopad těchto dotací resort nevyhodnocoval, ačkoliv k tomu měl k dispozici potřebné informace.

Kontroloři se také zaměřili na Agenturu pro sociální začleňování. Agentura je vládním nástrojem, který poradenstvím a metodickou podporou pomáhá obcím řešícím problematiku sociálního vyloučení. Přestože má Agentura působit v rámci sociálního začleňování včetně bydlení, nedisponuje pravomocemi a kompetencemi. Spolupráce s ní je dobrovolná, zájem lokalit o spolupráci od roku 2012 postupně klesá.

Odbor komunikace

Nejvyšší kontrolní úřad

[Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 17/02](#) (docx, 14405 kB)

[Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 17/02](#) (pdf, 1307 kB)